

ЗВЯЗДА

Орган ЦКіМККП(б), ЦВКіСНК БССР

№ 45 (5719) 23 лютага 1937 г., аўторак ЦЕНА 10 КАП.

Няхай жыве наша родная, неперажоная Чырвоная Армія — магутны аплот мірнай працы і верны вартавы перамог соцьялізма, здабытых народамі нашай соцьялістычнай радзімы і запісаных у Сталінскай Канстытуцыі СССР!

ВЕРНЫ ВАРТАВЫ СОЦЫЯЛІЗМА

Свабодны і шчаслівы савецкі народ ваявае слаўную XIX гадавіну свайго роднай Чырвонай Арміі, поўны годзіцы перамогі за не пераможлі і несажудальна магутнасць. У агні ваяўніц рэвалюцыйных класавых баёў за дэспатату пролетарыята, за соцьялізм нарадзілася і загарэлася Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія — дзевяціцца ваяўніца Бастрычынская соцьялістычная рэвалюцыя.

Кіруеюма комуністычнай партыя і яе правадыры Ленін і Сталін маюць та чале такіх выдатнейшых навакоў іх, як Фрунзе, Варашылаў, Орджанікідзе, Біраў, Будзёны, Тухачэўскі, Егорэў, Чырвоная Армія ўпэчэнт разбіла контр-рэвалюцыйны белавардзёўскі почытчы, выгнала вон і ачысціла нашу ваяўнічую зямлю ад войск англійскіх, японскіх, польскіх і іншых імперэнтэў, якія прабавалі ператварыць нашу краіну ў сваю калонію, надзець грош капітала на шыю рабочых і сялян.

Таварыш Сталін заўсёды быў на сьцягах небяспечных для рэвалюцыі ўчэтках. Ён сваім асабістым прыкладам паказаў байноў, камандзіраў і палітрукіў арганізоўваць перамогу. За ліськучы перамогі на фронтах грамадзянскай ваяўні краіна абавязана таварышу Сталіну, з імен таварыша Сталіна, і імен тав. Варашылава, з імен палкоўніка Берга Орджанікідзе зьязана і вызьлемае нашай Савецкай Беларусі ад белавардзёўскіх акупантаў.

Наша Чырвоная Армія неперажоная, бо яна бьне армія краіны соцьялізма, яна бьне армія, кроў ад крыві рабочага класа і працоўнага сялянства. Яе сіла і магутнасць у непаруўнай сувязі з рабочымі, сялянамі і ўсімі працоўнымі на іх радзімах, якія бязмежна любяць сваіх верных сьцягоў — абаронаў радзімы.

«... А што значыць любоў народу та свайго арміі? Гэта значыць, што такая армія бьне мень найманнейшы чьла, што такая армія з'яўляецца неперажонаяй! Про таку армію бьне можа та тьлю? Нішто. Самыя вялікія арміі, самыя зброеныя арміі разваліліся і пертварыліся ў прах бьне можа та тьлю, бьне магутнасьці і спачуванія з бьне тьлю, і бьне працоўнага насельніцтва. Нашы армія бьне зьявілася ў свеце, якая бьне спачуваніе і падтрыманіе з бьне рабочых і сялян. У тьмь яе сіла, у тьмь та мош...» (І. Сталін).

Перамогі і рост магутнасці Чырвонай Арміі непаруўна зьязаны з імен першага дэспатэа Савецкага Саюза — Кілімента Зорамавіча Варашылава. Дасгойчэ перамогі ваяўніца Сталіна з чьстотнай інергіяй каваў перамогі Чырвонай Арміі з іто імен зьязана герачная ваяўні грамадзянскай ваяўні, вьзьярнейшы рост і росквіт магутнасці Чырвонай Арміі, у якой бьне шчы абараніць, бьне жьну абавязаніе, бьне чьм абараніць.

Наша Армія пільна сьцянь на вьрды свайго вялікай, цудоўнай краіны соцьялізма, да працоўнага мась шырока карыстаюча вьзьярнейшы правамі, забаванімі і запісанымі ў Сталінскай Канстытуцыі, дзе гаспадарка не ведае крызісаў, беспарадкаў, дзе працоўныя ўпэчэнт ў сваім саўтанімі дні, дзе з кожным чьм усе больш і больш кьтне шчаслівае, культурнае і зможнае жыцьцье.

Вязьмежная любоў да большэвіцкай партыі, да радзімы, да вялікага Сталіна пьляе нашых байноў на герачныя ўчэтыкі. Палкі соцькі патрыятызм — неазьмяная рьса нашых байноў і камандзіраў.

У Сталінскай Канстытуцыі — дацьты тьпны перамогта соцьялізма — запісана: «Усеагульны ваясковы абавязак з'яўляецца заканаь».

Вайсковая служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе часэны абавязак грамадзяні СССР». (Арт. 132).

З пачуцьем гарага патрыятызма байцы і камандзіры авалодваюць вышэйшымі аьннага мастацтва, на бьстраходных самалётах, на падводных лодках, імавіных танках, у адважнай кавалерыі, магутнай артылерыі, у авьеры, на марах, акіянах, з гэтым пачуцьем усюды пільна ахоўваюць магутную соцьялістычную радзіму.

З гэтым свьчэным пачуцьем палкага соцькага патрыятызма Чырвоная Армія бьне зьнічэць ворагаў, ажькуль-бьны ні з'явіліся.

Партыя Леніна — Сталіна выкавама выдатныя кадры Чырвонай Арміі. У шьрэнту герояў Савецкага Саюза ўвайшла новыя 17 чалавек лётчыкаў і танкістаў, якія дабіліся гэтага высокага зьянны сваім герачыма на ўмацаванню абароннай магутнасці свайго радзімы.

12 міжнародных рэкордаў толькі ў 1936 годзе ўстанавілі нашы герачы сакалы — слаўныя соцькія лётчыкі — у нябесных прасторах на нашых улэсных самалётах. Зьш 500 камандзіраў, палітрукіў, чьрвонафлотцаў у мінулым і бьгучым годзе ўзнагароджаны ордэнамі Савецкага Саюза.

Выключныя ўзоры самааднасьці і адважнэі радэме паказваюць нашы байцы пагранічнікі. Нашы гранічны аьласаны бьтонам, яны непраходны для ворага, яны знаходзяцца на моцным сталёвым замку. Патрыяты соцьялістычнай бацькаўшчыны іням і ноччу пільна сьцянь на вьрды свайго соцьялізма.

Аварышэ фашызм шаьна рьхтэ вьлэкую разбьнішкую ваяну. У мьрты наў крыві, праз трупы мьльнаў працоўных фашызьскіх каьбаны хочучь устанавіць сваё панаваніе. У ваяне яны шукаюць выхад з цяжкага становішча, у іхэ завьлі яны працоўных свайго краіны. Ім тьрвенымі герачыскімі і італьянскімі фашызьскімі Ісэніці, закьлючыне зьгомы герачыскіх фашызьстаў з японскай ваянчыгь наў на перадзэ свьту, як віколі накаляюць міжнародную абстаьнку.

Надзейшыя з поцых, фашызьскіх гьдэны, крывавы Іуз-Троцкі, Пятакоў, Рэзэк, Сакольнік, Сьрбэракоў і іншыя намерваліся пачаць ваяннага паражэня нашай радзімы, шьляхам дьверсі і шкьднчтва, шьляхам імперьлятыстаў адваць капіталізм у СССР, расьпярдаць нашу соцьялістычную радзіму на частка герачымаў і японскаму фашызму. Але ворагі з фашызьскага лагэра жьрстка пралэчыліся! Іх наьмьня зьбьны і агьнты пьлядэікіі свайго агьнімі гьдэнамі. Такі лэе чькае любога ворага, які насьме пьсянччу на пьдэласьць нашых гранічы, на завьланні соцьялізма.

Беларускі народ, герача любячы свайго дьбэсэну Чырвоную Армію, у зьдэь XIX гадавіны Чырвонай Арміі дэе абьнаніне комуністычнай партыі і вялікаму Сталіну іччэ больш умоўнаць абаронадэольнась краіны. І калі ворагі пьспрабуюць напасці на нашу цудоўную соцьялістычную бацькаўшчыну, увьсь працоўны народ, пьлэўніштва комуністычнай партыі і вялікага Сталіна сумьсна з Чырвонай Арміяй грознай лавінай абрушана на ворага і зруйнаюць яго ўпэчэнт на яго з тьрэтэрыі.

Слава і большэвіцкае прывітаніе байцам, камандзірам і палітрукікам у дьвэь слаўнай XIX гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі!

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА АБОРОНЫ СЯЮЗА ССР

№ 25 22 лютага 1937 года г. Масква

Таварышы чьрвонаармьейцы, камандзіры і палітрукі! Вьшчуо вас з дьвэянацятай гадавінай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Наша слаўная большэвіцкая партыя, рабоча-сялянскі ўрад, усе народы Савецкага Саюза не пакьладаючы рук працуюць над тьм, каб пьсакрунаць наў абарона краіны, каб Чырвоная Армія бьла як найлэшэ узброена і аснашчэна сучаснай баявой тэхнікай.

Вайсковая служба ў РСЧА — ганаровы абавязак соцькіх грамадзяні. У рьдах Чырвонай Арміі сьлужаць адданыя сыны герачынага савецкага народу, гатовыя аддаць свае сілы, а калі бьдзе патрэба, то і жыцьцье свайго гонар, за славу, за незалежнасьць нашай соцьялістычнай бацькаўшчыны.

Выдатныя байцы і камандзіры ўсіх вьрды зброі: герачы сакалы — лётчыкі, смьляны парашутысты, мужныя танкісты, меткія і вьнослівыя стрэлкі і артылерысты, адважныя кавалерысты, бьстрапныя чьрвонафлотцы, выдатныя хімікі, саьбьры, сувьязьцы, ваянныя чьгучанікі — усе яны ўшарта і добра вучацца і бьзупынна ўдасканальваюць сваю баявую і палітычную падрыхтоўку. Людзі Чырвонай Арміі паказваюць ўзоры самааднасьці, герачыма, ваяннага майстарства.

Перамогі соцьялізма ў СССР, запісаньня ў Сталінскай Канстытуцыі, зрабілі нашу краіну кьтнеючай радзімай будаўнікоў соцьялізма на адной шьстай частцы зьмлі.

Акружная любоўю і клопатамі савецкага народу, Чырвоная Армія адаб'е ўські напад і зьнічэць любога ворага, які асьмьліцца пьсягнучь на мірную працу, шчаслівае жыцьцье і зьдэбьтатк народнаў нашай краіны.

Работы клас і працоўныя ўсіх краіны, усь перадавое і прагрэсіўнае чалавэцтва справядліва бачаць у СССР і ў магутнасці яго Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі лэшчу і назьвьнейшую гарантыю міру, цьрвэду ашору супрочь шьлэючых падпальчыкаў сьветэлага пажару.

Таварышы чьрвонаармьейцы, камандзіры і палітрукі! Памятайце, што ворагі чалавэцтва і міру паміж народамі зьлоба гочаць меч, лэкамькава ўзбройваюцца, закьлючаюць ваянныя пагадзеньні, выкадаюць на нашу зьмлю зьбьдэцаў, шкьднчэнаў і дьверсантаў.

Будзэм іччэ больш упарта працараць над сваім палітычным ростам, іччэ больш узмоцнена вьхоўваць у сабе сапраўдных партыйных і бьспартыйных большэвікоў, лэнінцаў — сталінцаў, будзэм заўсэды і ўсьюды напэчатэе! Будзэм ньстотна павьшчэць баявую магутнасць Чырвонай Арміі! Будзэм варты давер'я і назьдэ, якія ўскьладае на нас вялікі соцькі народ!

Згуртуем яччэ цьсней свае баявыя рады вакол партыі Леніна — Сталіна — перадавога атрада працоўных Савецкага Саюза!

Няхай жыве дьбэсэная Рабоча-Сялянскай Чырвонай Армія — армія неперажонаяга савецкага народу! Народны камісар абароны СССР — маршал Савецкага Саюза К. ВАРАШЫЛАУ.

ПУШКІНСКІ ПЛЕНУМ ПРАЎЛЕННЯ СЯЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ СССР

Вечарам 22 лютага ў Калоннай зале Дома саюзаў адьрўсь ІV пленум праўленьня саюза соцькіх пьсьменнікаў СССР, прысьвэчаны 100-годдэу з дня сьмерці Аляксандра Сьрэгьвіча Пушкіна. Зала перапоўнена пьсьменнікамі, пэтамі, крытыкамі, літаратуразнаўцамі, журналістамі. У прэзыдыуме — гг. Бубноў, Стаўскі, Вь. Іваноў, Фьдзэеў, Кьршоц, Сьрэфімоўч, Дьсмыян Бьтны, Емьляян Ярасьдзьскі, Фьлікс Коп, Антараў, Вь. Вьшнэўскі, Афьнагенаў, Дьжавьшнвіч, Самьла Вьургуя, Аляксандравіч, Зулі, Фьдэр, Мартын Андэрсэн Ньсэе, Эрэх Вайнер, унуці Пушкіна — Гьрыгоры Аляксандравіч і Анна Аляксандраўна.

Пленум адрўсь адвазны сакратар саюза соцькіх пьсьменнікаў СССР т. В. П. Стаўскі. Пьршае слова бязмежнага смутку бь прысьвэчаньні памьці заўчасна памьрмага на баявым пьсту таварыша Сьрэга Орджанікідзе, любімага партыі і народу, вучня Леніна, блыжэйшага сьрэчнька і друга вялікага Сталіна. Усь зала ўстае. Гьльбокім маўчаньнем на працягу доўгіх хьвілін прысутныя ўшановуюць свьтэную памьці жалэснага большэвіка-лэніна.

— Пушкін, — гаворыць ва ўступным слове тав. Стаўскі, — любіў свой народ, вьлімь добры вьдэў яго мінулае, яго думь і наьдэ, веруў у яго сьлы. Пушкінскі пленум праўленьня саюза соцькіх пьсьменнікаў СССР — гэта знак любьі і павагі да Пушкіна.

Пад бурным воплескі ў гаваровы прэзыдыум абраюцца таварыш Сталін, чьлены Палібюро ЦК ВКП(б) таварышы Тьльман і Дьмітравіч. Імя таварыша Сталіна выкаькае гарачыя прывітаньні. Усь ўстаюць, у зале доўга грьмьць поўная захальнасьця аванія ў гонар любімага правадьра і настаўніка.

Работы ўрачыстага пленума пачаься дэкламацыйна аб творчэстці Пушкіна, які зрэб'і старшыня Сьсэюзнага пушкінскага камьтэа А. С. Бубноў.

Зьгань з вялікім дэкламацыйна «Пушкін і савецкая наьдэ» вьступіў Н. С. Тьхань. (БЭТА).

МАСКВА, 22 лютага. (БЭТА). К 19-ай гадавіне Чырвонай Арміі партыдэт ЦК ВКП(б) вьпуськае зьбьрк вьбраных артыкулаў і прамоў К. Е. Варашылава за пьрэдэ 1925—1936 гг. У зьніе калэ 45 друкаваных аркушаў.

У двух выданьнях — масавым і мастацкім — вьшла кьга К. Е. Варашылава

Тэлеграма ад Ларго Кабальеро з Валенсі 22.11.1937 г. старшыні Савьта Народных Камісараў

Масква Вьстка аб сьмерці Орджанікідзе гьльбока патраьса антафашызьскі народ Ісэані, прысьмьне вьражэньне нашмага смутку з прычыны страты гэтага таварыша. Дьлачаься да ўрачыстага акта апошняга разьвітаньня вялікага народу з яго цьтлым камісарам.

ЛАРГО КАБАЛЬЕРО.

Тэлеграма міністра замежных спраў Афганістана

Міністр замежных спраў Афганістана п. Файз Мухамед - хан прыстаў на імя народнага камісара замежных спраў т. М. М. Льтвінава наступную тэлеграму: «Вьлімь засьмучаны вьстэмаю аб сьмерці народнага камісара пьляккай прамьсэаьзэцы Орджанікідзе, прашу Вас прывітаньне і спачуваніе і пачуцьці спрыманьнэ ў гэтай сумнай жалэбе.

ФАЙЗ МУХАМЕД, міністр замежных спраў Афганістана (БЭТА).

АБ ГАНДЛІ БУЛЬБАЙ

Пастанова СНК БССР і ЦК КП(б)Б

У аднаведнасьці з пастановай СНК СССР ад 11 лютага 1937 года № 232, Савьт Народных Камісараў БССР і ЦК КП(б)Б пастанаўляюць:

1. Давольшэ калгасам, калгаснікам і аднаасобікам паўсьмесна па ўсіх раьнах БССР правольшэ бьспэраршодны продаж бульбы каапэрацыйным арганізацьям, а тьжэма на гарадскіх і сьельскіх базарах і на чьгучаньчых станыях.
2. Абавязьчэ акраьрайвыканкомы і горасьветы, аьр. і райкомы КП(б)Б забьспэчэць поўнасьцю насеннем бульбы зацьвердзэжы Сьоўнаркомам БССР план сьтэбы бульбы за лэе заўкупкі бульбы ў калгасях, якія маюць шьмікі, і міжгьласнасьця ўзаемадапамогі.
3. Давольшэ скарьстаць на пасьоўныя зьмты ўсью годную дьля пьсэву харчовую бульбу, якая паступіць на загатоўчыя пункты на дьржаўнаму пьлаву загатовак пьса 1 лютага 1937 года.
4. Даручыць Улаўкамзаг СНК СССР на БССР даць указаньне мьсяцам аб парадку скарьстаньня бульбы, якая паступіць на дьржаўнаму пьлаву загатовак пьса 1 лютага 1937 года.

Старшыня СНК БССР М. ГАЛАДЭД. Сакратар ЦК КП(б)Б ВАЛІКОВІЧ.

ВЕРНЫЯ АБАРОНЦЫ ЗАВАЁЎ СОЦЫЯЛІЗМА

БЯССТРАШНЫЯ

Нікалай Каласкоў лічыць сябе старым сарод пілотаў свайго падраздзялення. (Старому летатлу ўсёго дваццаць пяць год). Усе пілоты яго падраздзялення па сваёму ўрасту самыя маладыя ў часці анічальных самалётаў. Але, не гледзячы на свае юнацкія годы, падраздзяленне лейтэнанта Каласкова па баявой і палітычнай вучобе перадае ў часці.

Ліць год Каласкоў лётае на скарасных анічальніках. І здавалася-б, што за піль год дэтай практыкі ёсць аб чым расказаць, ёсць чым падаляцца. Але не, Каласкоў доўга думае, перабраўчы ў памяці дні работы на лётнаградскіх прапрыяцтвах, дні вучобы ў лётнай школе, потым—дні ўвартай баявой дэтай вучобы ў часці.

— Часнае слова не ведаю аб чым расказаць! Здарэнні за ўвесь час і ніякіх не маю. Магу толькі заўважыць, што маё падраздзяленне, як самае маладое, падраздзяленне справілася з баявымі задачамі на манеўрах войск БВА. Страляем мы ўсе як па паветраных, а таксама наземных палях толькі на «добра» і «выдатна»...

За сухім словам «выдатна» хаваюцца такія рэчы. Група лётчыкаў падраздзялення атрымала заданне атакаваць калону «спраўнікаў» (тактычныя мільяны). З бронеагону палёту лётчыкі атакавалі калону, у выніку чаго 70 проц асобага складу «спраўнікаў» былі выведзены са строю. За выкананне гэтай задачы лётчыкі атрымалі ацэнку: «вышэй выдатна».

Старымі тэхнік падраздзялення па ўзбраенню т. Рукаў пры падрыхтоўцы ўзбраення для ўсяго падраздзялення заўсёды перакрывае нормы звыш чым на 200 проц. Старым авіятэхнік падраздзялення т. Дашкевіч, тэхнік Кручынскі, Малікоў і Валодзія па працы ўсю часу забяспечваюць метэарыяльную частку так, што яна адбываецца ў самых лепшых умовах працы беззаказна. Гэтыя лётчыкі выдатна забяспечылі ўсе пералёты, усе баявыя залёты, якія выконвала падраздзяленне.

У першым дзень манеўраў войск БВА падраздзяленне Каласкова атрымала заданне звайсці і атакаваць кавалерыйскія часткі «спраўнікаў». Пры звыш нізкай вольнасці, у дождж, не маючы дакладных вестак аб месцы знаходжання «спраўнікаў», падраздзяленне знайшло яго і велікі ўдалы атакамі прымуціла рассяяцца і спыніць марш кавалерыйскіх частак «свагога».

Кожны лётчык падраздзялення, выконваючы гэта заданне, добра ведаў, што за ім сунуць з нагляднай вышні парком абароны, маршал Советскага Саюза К. Е. Барысаў. Гэта вухналія пілотаў выкараць баявое заданне толькі бліскачу.

У часе парада войск БВА ў Менску Нікалай Каласкоў сваім падраздзяленнем у бронеагону палёце, як манеўра, правёсся над калонамі пяхоты, кавалерый, над тысячамі прапюльных стагнаў БССР, якія мовілі, разасялі крывімі, волькамі, волькамі сваю радасць, сваю ўпэўненасць за бяспрашна і мужнасьцю горных сцяглаў краіны Советаў. Яны выкараці і свой гонар за бліскачу вышні самалёты, які ва ўсёй час дзя і ночы, ва ўсёй часе навор'е тэка-жа сакрушальнай лавінай гатовы рынуцца на зарэштухае ворага.

У гэтыя па-майстарску выкананыя баявыя заданні хаваюцца пад адным словам «выдатна». У выкананні гэтых задач Каласкоў не бачыў нічога называцьлівага.

— Інакш і быць не можа. І я магу толькі сказаць, — заўважва ён, — што лётны склад вельмі любіць сваю справу. Любіць свае выдатныя машыны, ўзбраенне, якія створаны пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пры ханаванне палкоўніка Серга Орджанікідзе. Гэта дае асалот таму, што мой лётны склад палкам гатовы абараняць нашы грамадзі.

Н. БРОНСКІ.

Працыю болапольскага фронту.

З марціны мастако Бульчова.

ГЕРОІ БАЯВЫХ БУДНЯЎ

У лётны прыгожы дзень газеты прынёсілі паведамленне аб узнагародзе ордэнам і раду камандзіраў і пачальнікаў Чырвонай Арміі.

У графе, дзе пералічвалі прозвішчы старых лётнаўтаў, камандзіраў і роты і чырвоначыжлага палка т. Пяпенка працягваў сваё прозвішча.

... Ордэнам Чырвонай звязкі... Пяпенка адлажыў газету ў бок: «Ші я гэта?» Зноў і зноў ён адшукваў сваё прозвішча. Ішчылаў тыя самыя, ваеннае званне таскама. Ён, Пяпенка, узнагароджаны ордэнам. Праз дзень рассяялі ўсе сумненні. Пяпенка атрымаў вышэйшае тэлергу ад камандарма і армейскага камісара.

Ці варта казаць, з якім рэшчём, з якой энергіяй і самаздадасцю ўзяўся за работу Пяпенка. І раней яго рота, у якой ганаровым чырвоначыжым лётчыкам называлі камісар абароны, першы маршал Советскага Саюза тав. Варашылаў, была першай у палку. Пасля ўзнагароды Пяпенка перадаў рашчю вышэйшаму параміру выдатнай работы. На манеўрах мінулага года па фізічнай выноснасці, мэншанасці і ўменню рашчю любіць першую залучу рота вышла на адно з першых месц не толькі ў палку, але і ў дывізіі. Пачамі, у пелатону, стужку, па размытай дэжжамі дароце байлы роты перамагалі дэжжамі кіламетраў шляху, аказваючыся там, дзе гэтага патрабавала абстаноўка. Выдатнымі паказальнікам, досягнутымі ротай у акружвоным сацыялістычным саборніцтве страляковых батальёнаў, адказаў партыі і ўраду ордэнаоноскі камандзір Пяпенка. Дзень Чырвонай Арміі вапашнаўска рота сустракае новымі і звышнімі выдаткамі баявой вучобы.

80 проц. ле саставу на «выдатна» і «добра» аталі залікі па адзіночнай падрыхтоўцы.

— Мы—варашылаўцы, — залуляюць байлы роты, — нам многа дано, але з

нае многа і запятаюць. Мы абавязкова павіны быць першымі ў дывізіі. І рота баява да гэтай мэты. У акружвоным сацыялістычным саборніцтве, разгорнутым па ініцыятыве першага батальёна П-скага страляковага палка, у склад якога ўваходзіць рота, яна даб'яе новых рашчюных поспехаў. Гэтую парухай арганізацыю кожнага байлы адказнасці задаць, якія працягваюць рашчю ў гэтым годзе.

Ордэнаоноск-пілот т. Сянкевіч аслужак даражэнае вадзіць палатнай у падраздзяленні. Сянкевіч па-майстарску выконвае любімую залучу вышэйшага палка. На быстрай самалёце ён адчувае сябе, як дома. То страдоў ўздымаецца за воблакі, то ледзь не зачэпаючыся за верхавіны дрэў, ён вырабляе пуды лётнага мастацтва. Самалёт слухавіна выконвае волю пілота, а пілот патрабуе і ўмее вызваць з машыны ўсё, што яна ўмее даць. Толькі пільнага яго рашчюна высотнага палёту перакрываць другім лётчыкам часці.

— Нічога, і зноў буду рашчюна, залучу ішчэ вышэй.

Самалёна мастацтва ляталь патрабна советскім лётчыкам, і гэтую мастацтваў увартай вучыцца Сянкевіч. Ён іштурмавіў. Асаблівае яго сямнашаснае патрабне мастацкай работы ў пераэраднай баяздзе да зямлі. Штурмавікі атакуюць калону ворага нечаканна. Чым больш рашчю і смеяні валёт, тым большыя страты можна нанесці ворагу. Апрача ўмевага ваджэння самалёта трэба вухнаць страляць, бамбіць, і гэта галіна баявога мастацтва зваёна Сянкевічу. Чыгровы малады лётчык прымуціа адб'яць, увартай у строй камандзіру падраздзялення Сянкевічу, Рабічу, Пераваска, Емельяну, аталі залікі па «выдатна». Пілот камандзіра ссамалёта Ноздрона першым у часці самастойна палёт самалёт у зону, Сянкевіч вухнае прапуе над сабой, ён іштурмавіў займацца па авіяцыйнай тэо-

ры і тэоры паветранай стралябы. У асабістай бібліятэцы Сянкевіча многа кніг па гісторыі авіяцыі, метадах і прыёмах паветранага бою.

У гарачы будні вучобы камсамоде-ордэнаоноск Сянкевіч выховае ў сабе баявыя якасці, патрабна байлы Чырвонай Арміі. І гора будзе самалётна ворага, з якімі сустракацца падраздзяленне камсамольца Сянкевіча.

На грудзях казака Талмачава вышчылаў ўзнагарода Саюза — ордэн Леніна. Гэта знак удзячнасці нашай краіны за навагартова, за прапюльную адрагу. Талмачоў — былы трактарыст, а зараз байлы Чырвонай Арміі. За два месяцы вучобы ён даб'яе выключных поспехаў.

— Усюды выдатнік, — гаворыць аб ім. І гэта так. Страляе Талмачоў выдатна, матор выключна да драбнейшых дэталей, матэрыяльную частку машыны асабі выдатна. Спытайце яго аб узамадзельні часцей або прымышлах пабудовы матора, і вы атрымаеце падрабязны, грунтоўны адказ. Влікі дзень, калі Талмачоў самастойна навадзе машыну.

Жакая пералічыць усіх іх — героў будняў баявой вучобы, зныхных зноў БВА. Немнога многа палікі патрабна сваёй мацеры-радыні, настайна гатовых да пераможнага апаору ворагу ў часях прыгранічнай Беларускай ваеннай акругі. У час ваеннай наваліцы магутнай лавінай абрушана яна на ворага і гора ворагу: ён будзе змецца з твару зямлі. Чырвоная Армія напасе сакрушальны ўдар ворагу там, адкуль ён прышоў, і зачэткава знішчыць яго на яго тэрыторыі.

П. ВАЛЬД.

У ДЗЕНЬ ВУЧЭННЯЎ

Кожнікі выязджалі з-за лесу, і на снежным фоне пады скарэз раішчю змрэх выразна відзеіся сілуэты копей і людзей. Пустынная поле запоўнілася прыгнута-нымі тунатамі і шумам, навалі зыкала цішыня зможата рашчю. Копная маторна гуцела, шырока разварочвала лавы праў для атакі. Ахтуль ледзь чуна даясіліся рэчкі галасы каманды.

З каманднага пункта камандзіра палка, які размясціўся на ўвароту ля адзіночнай хаты а аскажаным саджжём, маёр Іваноў, пісарыскі, абсенамі планшэтам і сумкамі, сзінуў за рукам копікаў. Маладох перад што вачыма да драбней нагадуў падрыхтоўку сапраўднай атакі, якіх вачыма да бачыў на сваім выку маёр. Здавалася, вое-вое з крывам, з рэзкім ляскатам лавіной прыстрымва рынцэца кшына лавы, змятаючы ўсё на сваім шляху. З глыбокай памачі нараджаліся баявыя ўспаміны, але цнер было не да іх.

Маёр адарваў шэраг ад бінюк, разгарнуў планшэт з карты і спакойна, паказваючы напасеную абстаноўку на карце, аддаў загад штабным камандзірам. Яго полк, не прымаючы атакі, павінен быў адзіночна па новы, больш выгодны рубеж. З уварота, з новым загадам, стрымліваючы жывоых копей, паскалілі дэлегаты сузыці да сваіх падраздзяленняў.

Ажлод прыкрасаў кулямётны ўварот маладога лейтэнанта Трушка. Запражаны кулямётны тачакі аталі за сцяной каляганай аборы, закрытыя ад вэгу і вачай разведчыкаў. Ядывы ўжо каторы раз агіталі запрэжкі, байлы не адхадзілі ад кулямётаў. Усім ўладаў той напружанай настрой сур'ёзнасці і адказнасці, які суправаджае тэхнічныя вучэнні на полі. Для маладых байцоў гэта быў першы баявы вольмен, які падачульваў набываць за наўдзёнае вельі.

— Падрыхтаваць кулямётны бок!.. Начальнікі кулямётаў, ка мне!—прымаўся ад камандзіра аскараоноск лейтэнант Трушко. Аскараоноск палкалі вэсцу. На вуліцы з прапарываным траскам прапаса сувязні мастацтва, увесь пакрыты саскажаным пылам. Водхал на другой ускраіне глуха прыгнута ла гармата, азрахавані рэчкі вышочныя залікі, нацхалася шматгалосае «ура». Наступаючы копіна шарапі падыходзілі да вёсі, і талы пачэкана абзону вышні кулямётны тачакі Трушко. Яны аддала разварочваліся перад наступачымі баявымі лавікамі, адварылі агонь, зыкалі за ўваротам і змхалыкам, каб з'явіцца на рукам флангу.

Пажылы капітан з белай машыкай пасрэдна на рукаве шыкалі адраўні наступачых назад і, аварочваючыся да камандзіраў, дабрадушна гаварыў:

— Бачылі? Справаўнае работа... Чапаўцы...

За вёскай ва палаянці, акружанай ахвонымі зараскамі, казавоты трымаў копей першага аскараоноск, Спешны аскараоноск стрымліваў наступачыне да адыходу сваіх галоўных сіл.

У баявых рашчю, замаскаваныя сярэд кустоў, з рутым кулямёт лавікаў махачоў зына Камароў, вадном на ўвесь полк як выдатны танпёр і вадвала. Камароў быў вадвален, яго атарытот вырастаў сарод байцоў: два разы ён сваім кулямётам не дапусціў атакі наступачых аскараоноск на канавоў, абдва разы пасрэдна адваўліў без поспеху атакуючыя лавы. Гэта акрыяла і радалава Камарова, ён ведаў руты кулямёт як самага сабе, баявая вучоба не праішла дарэмна.

Малады копіна першага года службы Яноў увартай быў на тачакіных вучышчых, якія сараўраў нагадуваў рашчюную баявую абстаноўку. Для яго ўсё было новым: пільным, неабавіным і сумнасна атака з копіным аскараоносамі, і нечэканыя напад кулямётных тачакан, і ўдалая маэстроўна сепнаных копікаў, асады, хітрыя адхадзі і пасткі.

Самцы роспасталілі прыбіты балач дзешчяў тут, на полі, становіліся аравульчымі і протыкам. Люды набывалі палач лавікі ішчытываўных вадных бойлы, якія змогуд перанесці практыку вучынаў на палі сапраўдных баёў.

Вучэнні праходзілі цэлы дзень, і чыкавась уздымалася да іх не асабліва ні ва момант. Зваротчыма разведчыкі на лавках з абзотых баяў непрымажна падрэдалася да падраздзяленні скарэз гуцелья хмхалы і снечавым вавалы. У артылерыстаў былі свае выдатнікі і, не гледзячы на зымова бездарожжа, батарэй займалі пазіцыі без атражкі.

Асабліва здаўлялі моладзь тэхніка. Ні адзін раз падраздзяленне лейтэнанта Барысава раптоўнымі атакамі абзбечвала палку самае выгоднае становішча.

У вёсках, якія прыгнатоў да раёна вучынаў, праваў чырвоначыжым частей быў сапраўдным трыумфам. З хат выхалі на вуліцу калягані. Натопны шкылаў дэствары калягані вадчэй чырвоначыжым артылерыяў. Усюды адчуваўся гаспадарыц, восталісь, глыбокая любоў да ўзбраенных абаронцаў рашчю.

Над вёскай вучэнні зачыніліся. З лесу а палёў, з суседніх вёсак снечавалася па вадваліні палка на аборны пункт. У хаче, аветавоў пад шта палка, снечавалася апошняе дадзешнае штабу дывізіі. Нікіі здарэнні сарод людзей і копей, нікіі джары і паломак матэрыяльнай частей полк не меў.

— Камароў даў высокую ацэнку нашым снечным дзешчям, — гаворыў прыхадчэй за разбору вучынаў кулямётнік. — Увесь склад на вучынах дзешчяў а выключнай заікаўленасці. Многа атрымаў камандзіраў і байлы. У складанай абстаноўцы знойм мы можам вёсці бой з бясспраччым поспехам...

З вучынаў вухналіся поспехі ветаар. Спакойнае нахурае надвор'е зыччэлае заўважухай. Снечавы турба вырасі на дароце. І копі і людзі былі абзаваны белым пылам. Палачымі снечавымі кідаўся халодны лётчыцкі вёсёр.

Але стоны не адчуваўся. У далечні прае зямлі вёска і снечавал зачыняць атакамі. Луцы з першым аскараоноск Камароў увартай сабе шчыны прытульня палкой казармы з марцінамі і партретамі на снечав, з заленю кветка на столах, з рутым рашчю акружана вадчэй воек. Праз тры дні — свята, і казармы рутыва ўваротаў рутымі самі байлы: малываті поспехі, упрываваці снечав, вадчэй на ўсёх кутках увартай увартай чыстасцю. Да вёскаў вадчэйнае лавіны песты, танцы, снечавыя нумары. Абшчэй прыхадчэй шэфы. Снечав надхалоднае вадчэй і радзаны.

Аб бачытых увартайнаў баявога дзя і пахлывуць думак узніла балярае пахлывуць. Калі вухалі на гаралочную вуліцу і паспалыной стрымлівае будышчым вёсёр, Камароў увартайнае вадчэй:

— Спях, хлопцы? — Зыкаві! — падтрымаў лейтэнант. І мкікі салавіты танар залучаў:

«Полночь, поле, полночь широко...»

Запеч спытакуй пахлываці нажмела, потым дружэлі і, прашчю, стройны гор халасоў шумным віхрам увіваі па вадчэй, увартайна вятчыны спакой аснечаванага гарада.

— Неўтамовны парод, — гаворыў пахлывуць, зыччэнае да камісара. — Палачы снечавы нахлываць залучаў на холдае, а ўсё руты балярае не пахлываць...

— З такім народам толькі і перамагаць, — заўважыў камісар.

ТАР. ХАДНЕВІЧ.

СЕРГО ОРДЖАНИКІДЗЕ І ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ

Партыя Леніна—Сталіна, краіна сацыялізма, пароды СССР страцілі свайго першага снечав, выдатнага кіраўніка партыі і советскай дзяржавы, першага вучына Леніна, адвага і паслужына сарапіна і друга таварыша Сталіна, арганізатара баявых сіл рэвалюцыі, героя грамадзянскай вайны, вадчэйнага барацьба за сацыялізм, арышчэнае частага большыка — Грыбоўскага Канстанцінавіча Орджанікідзе.

Не стала чалавека, з чым імем звязаны лепшыя, вольбым гарачыня старонкі будаўніцтва Чырвонай Арміі і яе барацьбы на фронтах грамадзянскай вайны. Чырвоная Армія сталіна актывнейшага арганізатара перамог грамадзянскай вайны, тварца абароннай прамысловасці, свайго блізкага друга.

Тав. Орджанікідзе атрымаў і рознастайна і выключна адказныя заданні, усе яны з першых дзён рэвалюцыі і да канца 1921 года абавязкова звязаны з пераэраднай барацьбой на фронтах грамадзянскай вайны.

2 студзеня 1918 года раішчюнам ЦК і Сойпаркома тав. Орджанікідзе быў назначан часовым навадчыкам камісарам лавіна на Украіне. Трэба было вяртаваць лавіны працуючых мас за грабжу немечых акупантаў, увартайнае советскую ўладу на Украіне.

Маладая советская ўлада на поўдні Расіі вухнала патрабу ў ішчынаў партыі ішчынаў вадчэйнае кіраўніцтва. 9 красавіка 1918 года Сойпарком РСФСР за поспехі Леніна і Сталіна вылаў дэкрэт аб навадчыкам камісарыяме Паўночнага раёна. Іа гэты камісарыят ускладалася «наўдчынае правядзенне кіраўніцтва Цэнтральнай советскай ўлады на снечав і на маторы камісарыянае барацьба з буржуазнай контррэвалюцыяй, увартайнае советскай ўлады ў раёне свайой дзешчяў...» На часе гэтага камісарыята быў настаўлен тав. Орджанікідзе.

Контррэвалюцыяныя сілы снечаваліся на поўдзень. Агонь класавай барацьбы пераключыўся і на Паўночны Каўказ. Партыя кіравала туды лепшых сваіх байцоў: мурдара, стойкага Сталіна, Варашылава, Кірава і Орджанікідзе.

У якасці вадчэйнага камісара поўдні Расіі спачатку ў Харкаве, а потым у Рашчю тав. Орджанікідзе на пільку наступлення напечкі войск арганізаўе вылаз хлечных запасаў, мабілізаў сілы для аднаору акупантам.

Рашчю захванчав немцам. Тав. Орджанікідзе прасоўваеца тавы на Парыжы, да самага вадчэйнага палітычнага, эканамічнага і стратэгічнага пункта поўдні Расіі. З уласнай іму настайнасцю тав. Орджанікідзе арганізаўе сілы, агрупоўвае разрозненныя атрады для барацьбы з контррэвалюцыяй. 25 мая 1918 года на навадчычым пасяджэнні штаба абароны ён выступіў з планам арганізацыі барацьбы з контррэвалюцыяніымі бандамі, якія наступалі на Парыжы. Ён прапанаваў аб'яднаць наўдчына ў горадзе советскія войскі пад адным камандаваннем. Забеспечыўшы сапраўдную абарону горада, тав. Орджанікідзе паслаўшы на Кубань, дуды рухаліся напечкі войскі, якія ішчаваліся акупанцаў гету хлечную абарону. Неабходна было арганізаваць жыгону Кубані суполь нештаў, увартайнае магутнасць маладой Чырвонай Арміі.

6 чэрвеня ў Парыжы прыехаў тав. Сталін, назначаны Советам Народных Камісараў кіраўніком харчовай справы на поўдні Расіі. Таварыш Сталін разгарнуў рашчюную работу, каб забеспечыць хлечным галазавым рабочыя цэнтры і Чырвоную Армію. Сталін увартайна ўсё справу абароны Парыжыскага раёна. Серга Орджанікідзе дапамагае Сталіну ў выкананні гэтай грамадзянскай задачы.

Раёну Грозны—Владзікаўказ—Маздок—Георгіеўск белыя падалі навадчыка

важнае значэнне. У гэты перыяд свайой дзешчяў тав. Орджанікідзе выключна галезавіта паказаву, як трэба прымяняць на практыцы прымышлы леніна—сталінскай нацыянальнай палітыкі. З выключнай энергіяй ён арганізаўе партызанскае атрады з ішчынаўскі бандамі і чыгунчыных рабочых Владзікаўказа. Ён арганізаўе наступачыне, зноў захванчав Владзікаўказ, які часова аказався ў руках белых, і аказвае дапамогу гераічнаму гарнізону Грознага, дзе на працягу трох месцаў, пад кіраўніцтвам тав. Нікала, рабочыя мужна адб'явалі атакі белых.

Новая небяспека ўзнікла на захадных граніцах, і тав. Орджанікідзе пераідваўся на Заходні фронт членам Рэвалюцыянага XVI арміі, якая ў той час вяла ўвартайнае баі з палкамі, наступачымі на Беларусь.

Калі беларусы ў ліпені 1919 года, развіваючы сваё шаласнае наступачыне, занялі г. Барысаў і фарсавалі раку Берэзіну, сапраўднага становішча па фронце ў сабраты XVI арміі не ведалі. Разведкі раскіданых і расстрочных частей Чырвонай Арміі дэвалі супрацьпалі весткі аб размяшчэнні праціўніка ў раёне Барысава, гэтага вадчэйнага стратэгічнага пункта.

Тав. Орджанікідзе неадкладна ўваў баявую разведку асабіста на сабе. На часе дзешчяў чырвоначыжым і некалькіх чыгавуў барысаўскага павятовага рэвкома тав. Серга, з вінтовак у руках, адправіўся на ночку ў дажжывае надвор'е па лясных снечках у напрамку пратэктарскага Барысава. У разведчым раёне частей Чырвонай Арміі не было, гэта вадчэй ўсё ўдзельнікі разведкі, вельмі гэта і «стадоўны разведчыкі» — тав. Орджанікідзе. Таму патрабаваліся выключна аскараоноскы, вольты і ўменне, каб прапесці разведку снечкы і дасягнуць баявой мэты.

Разведчыкі прайшлі звыш 20 кіламетраў і апынуліся ў погарадзе Барысава,

у раёне скурных завадоў. Тут была ўстапоўлена сувязь з рабочымі-падопльчыкамі, выветавена агучынае становішча і размяшчэнне галоўных і дапаможных частей варажэй арміі.

З дакладнымі данымі пераэраднай баявой разведкі Серга Орджанікідзе хутка вярнуўся на ст. Прымына ў штаб арміі і, увартайнае ў перамоце, загадаў аб неадкладным наступачыні. У рашчюнае гэтага наступачына праціўнік быў разбіт і адхінут за раку Берэзіну.

Дзякуючы рашчючым, цвёрдым, баявой смеласці, дзешчывасці Серга заўсёды ўвадалася літаральна ў некалькі дзён, вышчылае беззольнасць частей Чырвонай Арміі. Паўдчынае ўсёмы—і на перадавых пазіцыях з вінтовак і рукаў, іа радавы баец і ў бліжэйшым тылу, Серга Орджанікідзе свайой цвёрдасцю і скарэнасцю вылазчыва ўвартайнае ў перамоце.

На захадным фронце тав. Орджанікідзе арабуй вала трох месцаў. У кастрычніку 1919 года партыя і ўрад пераключылі яго на фронт суполь Дзешчяў, адфірчывы дывізіі янога ў гэты час прасоўваліся да Мінска.

Патрабна было вавесці рашчюную барацьбу за Дзешчяў. Перамога рэвалюцыі пашчалася на паўдчынае фронце, і таму ЦК насаў на паўдчынае фронт таварыша Сталіна, даручыўшы яму арганізацыю разгрому Дзешчяў.

Тры галоўныя умовы паставіў перад ЦК т

ГРЫГОРЬ КАНСТАНЦІАВІЧ ОРДЖАНІКІДЗЕ

НА РАДЗІМЕ Г. К. ОРДЖАНІКІДЗЕ

СЯЛО ГОРША. 22 лютага. (БЕЛТА). Гаротны газны перажываюць калгаснікі сёла Горша — землякі Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе. Вось ужо 4 дні прайшло з таго часу, як сумная вестка аб яго смерці прайшла іх сэрцы. У вялікім смутку кінуліся яны і дом старога Ласіна, якая выхавала Серго Але ў доме пуста: адзіная выхаванка гэтага дома два тыдні назад выехала ў Маскву да свайго любімага. Учора яна разам са сваякімі прыехалі і сардэчнікі яго прарадзіла ўруч з апрахав свайго Серго на Красную плошчу...

... Не можа стрываць горкіх слёз стары Амбко Ічкітэ, жонка якая прывяла Серго трохмесячным дзіцем пасля смерці яго мацяры і выкарміла яго сваімі грудзямі.

— Серго быў нашым любімкам і ён плаціў сваёй карміцёй і ўсёй нашай сям'і глыбокай уязначнасцю, — успамінае Амбко. — Ён не забываў нас. Памятаў, як пасля пабегу з сям'ёй арпапені быў выхаван на грашні, і мэр ўжо не кумалі яго ўбачыць. Але ён успомніў, прыбег да нас, распалаваў сваю карміцёй і няве і сказаў на развітанне: «Спазінаюся ўбачыцца, калі застане сонца свабоды»...

Ён стрываў сваё слова. Не раз пасля перамогі Канстанцінавіча наведваў ён мой дом. Заўсёды з любоўю і з сэрца абмаўляў мяне, і я глыбока стары, плачынны перажываў гэта гора — смерць карагога Серго.

Калгаснікі Захарыя Курціла і Яўсупінае аб сваёй сустрэчы з Серго. Ён расказаў сваё пераходнае з кіпунага овалю чыгнага жыцця тав. Орджанікідзе.

— Гэта было, здаецца, 30 год таму назад. Ардыштанскага Серго везлі ў Тбілісі. Усё яно пайшло на станцыю Харатугі. Каб пабачыць яго. Жандары не прапусцілі нас за вагона. Ратун з ардыштанскага вагона пачуўся яныямы голас: «Мы перажываем!» Прапропія словы яго аблыліся.

Наставінік Харатугскай зямельнай школы Нікалай Локаносідзе, які вучыўся разам з Серго ў Харатугскай дзвухкласнай школе, расказаў, што Серго вытэраў з сабою спольніцкай сваёй сумачку, у той час у школе прымянялі і спольніцкае та дэзрду начальства пазнейшыя пазва рання. Памятаю, раз настаўнік схпіў за вуха нашага школьніка таварыш. Усхваляваны Серго ўзяўся з чэрамі і крыкнуў: «Не смейце біць дзіця! Гэта не да твару настаўніку». Словам злучылі

ка так падзейнічалі на настаўніка, што ён пасля гэтага ніколі ўжо не звяртаўся да рукапрыкладства.

— У 1917 годзе, — гаворыць далей Локаносідзе, — я і настаўнік нашай школы Трыфан Табукішвілі сталі на балконе. Ратун з'явіўся Серго. Мы з радасцю кінуліся да яго насустрач. Першае пытанне, якое ён задаў пры сустрэчы, было: «Ты большавік, ці меншавік?». Серго быў зорам прынцыповасці, шчырасці, непрыкрымасці, сапраўдным большавіком-ленінам.

Чуліва апавадае аб апошняй сваёй сустрэчы з вялікім пралетарскім рэвалюцыянерам яго першы настаўнік, старык Вісарыён Цыпышвілі, які аддаў 48 год жыцця педагогічнай дзейнасці. Пры першай жа сустрэчы паміж настаўнікам і вучнем завязалася моцная дружба.

— Тры тыдні назад я быў у Маскве, — расказвае г. Цыпышвілі, — і парамыў пабачыцца з Серго, пераказаў яму і праз яго вялікаму Сталіну сардэчную паказку за наша шчаслівае жыццё. Я напісаў яму запіску і літаральна праз некалькі мінут апынуўся ў яго абдымак у рабочым рабне-не наркова пажыак прамысловасці. Ён прыняў мяне як родны сын, абмаўляў, падаваў. Доўга распытваў пра калгаснае жыццё, пра вынарачкі і школы. Я расказаў яму аб тым, як змянілася за апошнія гады яго роднае сёла, што ў Горша ёсць тры пачатковыя і адна пяцігодняя сярэдняя школа, дабуоўваецца будынак педтехнікума, вузавыя гістарыяграфы, праведзена тэсейная дарога, з'явілася гэта гора іе тэе з чагунай. Я дадаў, што хеханае толькі грузавыя машыны. Серго ўсмехнуўся і сказаў:

— Хутка горшскія калгаснікі будуць мець не толькі грузавыя, але і лёгкія машыны і пакажуць штодзённую зводку аб выпуску машын нашымі аўтамабільнымі заводамі.

— Некалькі дзён гэспіў я ў яго, — гаворыць далей г. Цыпышвілі, — і гэтыя незабыўныя дні астануцца незаўсёды ў май паміні. Разв'яваючыся з дарогі вучнем, я і прасіў яго прыхаць за нас, паглядзець, як мы жывем. Серго ўсмехнуўся і сказаў:

— Прыеду, Вісарыён, абавязкова прыеду летам.

— Ён не прыдзе за нас, Серго... Смерць закрыла сонца для маіх старых вачэй...

СВАЙГО ЛЕПШАГА ДРУГА ХАВАЎ УВЕСЬ НАРОД

МЕНСК. Краіна ў жалобе. Беларусь перод разам з усімі народамі неахажнага Саветакага Саюза глыбока перажывае вялікую страту. У гэты дзень, калі народ хаваў аднаго з сваіх лепшых сыноў — сваяўнага Серго Орджанікідзе, кожнага цягнула на вузліну, хапелася быць у калектыве. Яшчэ аддоўга да 3-х гадзін, вузліны Менска запоўніліся народам. На плошчах і вузліцах каля радыёураў сабраліся вялікія групы людзей. Усе іх думкі і пачуцці зараз накіраваны туды — у чырвоную сталіцу, дзе на Краснай плошчы любімыя правадзіры ў апошні раз развіваюцца з незабываемым Серго. Уважліва слухаюць прапоўныя прамовы ля труны Грыгорыя Канстанцінавіча, сыхлаюць голасы, у думках развітаюцца з гордым арлом рэвалюцыі.

ВІПЕСК. 21 лютага. На прадпрыемствах, на вузліцах і на святарах слухалі прапоўныя Вяшчынныя радыёперадачы з Краснай плошчы. На прадпрыемствах адбыліся жалобныя мітынгі.

500 жокараў, сласараў і машыністаў чыгуначнага вузла сабраліся ў паравозны лаго. Небывалае пішныя. Слова рабочых гучалі як урачэскае аб'явіццё. Гаворыць машыніст Зарытоскі:

— Закончыў свой службы шлях наш любімы нарком Серго, над кіраўнітвам якога вырасла наша магутная прамысловасць з перадавай тэхнікай. Ударная работа, новыя стаханавіцкія рэкорды — вось лепшыя вынікі на кіраванні любімага Серго.

Шматлікімі мітынгі адбыліся на фабрыцы «КІМ». Стаханавіца Бацкава гаворыць: «Нягэ не хочацца мірыцца з тым, што з намі яма ўжо нашага Серго. Мы, большавікі, ніколі не апускаяем рукі. Азі ўсіх рабочых запэўняю іду маючыстычную партыю, што яшчэ больш будзем мацаваць магутнасць нашай рэспублікі».

МАГІДЕЎ. 21 лютага. Як ніколі людзі на плошчах горада і ў чырвоных кутках, куды сабраліся прапоўныя каля калектываў слухаць радыёперадачы з Масквы і развітацца з любімым Грыгорыям Канстанцінавічам Орджанікідзе.

На швейнай фабрыцы імя Валдарскага ў 3 гадзіны выключаны матары, змоўлілі варытаці. У напружанай пішчы рабочыя ў падох слухаюць ля радыёураў прамовы ля труны любімага таварыша Серго.

Стаханавіца фабрыкі — тэлегатка Назвачынага Ээза Советак БССР тав. Паўзнер гаворыць: «У гэты светлы дзень, калі з'яед завяржаў Сталінаскую Канста-

тушыю беларускага народу, мы атрымалі балоучую вестку, што памёр слэўны камандарм пажыак прамысловасці любімы Серго. Наша партыя, наша рэспубліка панесла вялікую страту. Сёння мы з'яаем свой апошні доўг гэтаму крышталёваму большавіку, які аддаў усю сваю кроў за наша шчасце, за наша квітучае жыццё. Мы захаваем у сэрцах гэты светлы вобраз на ўсё сваё жыццё, будзем прапавы і змагацца тав, як вучыў нас Серго».

БАБРУЙСК. 21 лютага. Дзесяткі таварыш прапоўных Бабруйска ўпрышлі 21 лютага на плошчу імя Фрунзе на жалобны мітынг, прысвечаны паміні Г. К. Орджанікідзе. Роўна ў 3 гадзіны дня, калі жалобны гудкі фабрык і заводаў павадалаюць аб заблажэнні часу пахававання слаўнага большавіка, саратар райкома КП(б)Б тав. Чарышчэў акрымае жалобны мітынг. Ён гаворыць аб баявым шляху, прайзённым чвэртакаменным большавіком Серго — вернага саратніка Леніна і Сталіна.

На трыбуне — прадстаўнікі фабрык, заводаў, Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, настаўніцтва. Усе яны гавораць аб тым, што гора ад вялікай страты разам са сталінісмі Центральным Камітэтам, разам з усеім большавіцкай партыяй глыбока перажывае ўвесь савецкі народ, за шчасце якога Серго аддаў сваё жыццё.

У ісьме на імя таварыша Сталіна, прынятым на мітынг, прапоўныя Бабруйска заяўляюць, што яны ішчэ больш агучуваюць свае радкі вакол партыі Леніна — Сталіна, вакол тэпнага правадыра таварыша Сталіна.

СМАЛЯВІЧЫ. 21 лютага. Трэці дзень усюды па раёну палыхаюць чырвоныя сьпігі, абытыя жалобай. Звыш 200 мітынгаў праведзена ў калгасках, саўгасках, прадпрыемствах і ўстановах на повалу смерці таварыша Орджанікідзе.

21 лютага ў калгасках і ўстановах было наладжана калектывнае слуханне па радыё жалобнага мітынга з Краснай плошчы. Рабочыя і служачыя МТС групамі сабраліся на кватэрах, дзе напужана слухалі прамовы кіраўнікоў партыі і ўрада. Калектывнае слуханне было наладжана ў калгасе імя Молатана. Думку саб'юўшчыкі калгаснікаў выказалі тав. Крышпановіч, які заявіў: «У нашых сэрцах ніколі не згасне светлая памяць аб вялікім наркове. Кожны калгаснік ведае, што над кіраўнітвам таварыша Орджанікідзе нашы калгасы ўзброены магутнымі трактарамі і камбайнамі».

ЧВА міністра замежных спраў ШУКРУ САРАДЖОГЛУ

З'ЯЎЛЕННЕ СЕРГО НАТХНЯЛА БАЙЦОЎ

(З успамінаў намісара М-скага стралковага палка т. Емельянава)

У 1921 годзе тав. Орджанікідзе прыехаў да нас у часе — аўтабавыя атрады, якія знаходзіліся ў горадзе Ваку. Я ў той час служыў палітруком атрада. Тав. Орджанікідзе падрываў гутарку з байцамі, дэталына звабіўся з іх баявым жыліцём і бітам. Асабліва цікавіўся тав. Орджанікідзе патрабамі байцоў і, зразумела, у першую чаргу баявой гагоўнасцю нашай часці, наколькі байцы засвоілі баявую тэхніку.

Тав. Орджанікідзе паставіў герад баянамі задачу: яшчэ лепш вучыцца ўладзе машынай, строга саярэдзжаючы, што вайна яшчэ не скончылася, наперадзе прастаяць яшчэ новыя баі.

Наставіныя прыехалі тав. Орджанікідзе, чырвонаармейцы тут-жа прасілі яго перакінуць атрад у раён Тбілісі, дзе яшчэ арудвалі благавардзешчы. Баўява і палі-

трытэна вучоба сярэд чырвонаармейцаў пасля агэсту тав. Орджанікідзе значна павысілася.

У другі раз мне прышлося сустрэцца з тав. Орджанікідзе, калі ён рабіў доклад Батіскаму партыйнаму актыву аб выніках XIII партыйнай канферэнцыі.

Жыппераласнасць, ушэўненасць у сілы рабочага класа, скароннасць, выключны ўважлівыя адносіны да байцоў — гэтыя выдатныя якасці вялікага большавіка Серго Орджанікідзе яра кідаіся ў вочы кожнаму камандзіру і байцу нашага атрада.

Не хочацца верыць, што тав. Орджанікідзе — гэтага вядатага большавіка, вядатага дэяржаўнага дзеяча, вялікага друга Чырвонай Арміі — ужо больш няма ў жытці.

Камісар М-скага стралковага палка ЕМЕЛЬЯНАЎ.

ТЭЛЕГРАМА ЧАСОВА ВЫКОНАЮЧАГА АБАВЯЗКІ МІНІСТРА ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ ТУРЦЫІ П. ШУКРУ САРАДЖОГЛУ

Часова выконваючы абавязкі міністра замежных спраў Турцыі п. Шукру Сараджоглу прыслаў на імя нашага камісара замежных спраў тав. М. М. Літвінава наступную тэлеграму:

«Даведнаўшыся аб жорсткай страпе, панесенай усім Савецкім Саюзам ў сувязі са смерцю нарцовага камісара пажыак прамысловасці Орджанікідзе, хачу запэўніць Вас у найшчырайшым удзеле ўрада рэспублікі ў жалобе вялікага прыяцеля народу і праму прыняць выражэнне маіх журботных пачуццяў».

ЧВА міністра замежных спраў ШУКРУ САРАДЖОГЛУ

СПАЧУВАННЕ ТУРЭЦКАГА ДРУКУ

АНКАРА. 22 лютага. (БЕЛТА). Турэцкі друк выражае спачуванне Савецкаму Саюзу з прычыны смерці тав. Орджанікідзе. Газеты пакрысціваюць вытаную олоду тав. Орджанікідзе ў інаустрыялізаванай СССР, асабліва адзначаючы яго ўзлеў і развіццё эканамічных адносін паміж

Савецкім Саюзам і Турцыяй, якія выражліся ў будаўніцтве тэхнічных камбайнаў у Кайсеры і Назілі. Большасць газет прымяняюць наведальніцкі з Масквы аб жалобных мітынгах, публікую біграфічныя весткі і змяшчае партрэты тав. Орджанікідзе.

Многалюдны мітынг дружнынікаў у Валенсіі

ВАЛЕНСІЯ. 21 лютага. (БЕЛТА). Учора кіно «Олімпія» было перапоўнена да адказу дружнынікамі, рабочымі заводаў Валенсіі і сямліанамі з ваколічных вёсак. На вузліцы і ў прылеглых наоцці, прагна слухалі прамовы, якія даносіла радыё з залы, тав абмаўляў мітынг.

Мітынг адкрыў генеральны саратар вазенсіскага правінцыяльнага камітэта кампартыі Хуан Хозэ Эскрач. Старыня прапаўнае ўстанавіць устанавіць тав. Серго Орджанікідзе. Усе зала, нават ралюцыя, як адзіна, і сыхлаюць «зніты кулак». У зале наоце мінута маўчаньня. Аркестр выковае «Інтэрнацыяналь».

Мануэль Відаль, чаен выкананам Валенсіі аб'яднанай саяцісцічнай моладзі ў сваёй прамове абмаўляў аб рашэнні фарапнамі выставіць 200 тыс. маладых афіцэраў для апраўкі на фронт.

Пасля выступлення члена валенсіскага камітэта кампартыі дэпутата кіраўскага Хозэ Антоніа Урабес на мітынг выступіла Даларас Ібаруры (Пасіянарна), саступіла бурнымі, доўга немаўкачымі аналісаментамі і спевам «Інтэрнацыяналь».

«Ёсць моманты, — пачынае сваю прамову Даларас, — калі трэба гаварыць, каб сказаць народу, куды і якімі шляхамі мы ізем наперад і што думае наша партыя, якая з першага дня маючае заняла яшчэ чэсна ў авангардзе за абарону дэмакратычнай парламенцкай рэспублікі і свабоды народу».

Пасіянарна прытэуе словы Леніна аб неацымасці рэвалюцыянага рыху без рэвалюцыянальнай тэорыі і гаворыць аб тым, што трэба паказаць прапоўным Валенсіі, якія тактыка найбольш мэтазгодна для перамогі над ворагам. «Калі народ зразумее, што шлях, указаны нам, з'яўляецца тым, які вядзе яго да перамогі, тады ён пойдзе па гэтым шляху. Народ верыць у камітэты і дэярэе кампартыі, якая заўсёды сваяі ўчынкамі даказвала, з якімі самаафярвалінем і самааданасцю яна змагацца за справу ўсіх прапоўных і за свабоду, дэмакратыю і рэвалюцыю».

Далей Пасіянарна пераходзіць да пытання аб палкены Малагі. «Падзеіне Малагі, — гаворыць яна, — крыку ўскалых-

пула сельскую пішню тэлу і ўказала на неабходнасць некалькі змяніць структуру цешых сіл». Пасіянарна напамінае аб тым, як інтэрвенцыяналі арміі імперыялістычных зьяржаў напалі на савецкую зямлю, і як рэвалюцыя ў Расіі ўсё-ж перамагла толькі таму, што лоззі, кіраваўшы рэвалюцыяй, не страпілі галавы і «залежлі з варажэння выкаваць перамогу».

«Не хістаючыся, — гаворыць Пасіянарна, — мы можам сярвардаць, што, навуцныя поштыма вялікага рускага народу, мы таксама з'яаем развіццё кантраляваны і выгнаць з мейжаў нашай краіны ітэрвенцыяналі арміі міжнароднага фашызма». Аднак, каб выгнаць ітэрвенцыяналі армію, трэба спачатку вырашыць раз праблему, перш за ўсё зрабіць чыстку тэлу. Трэба ліквідаваць не толькі «штучную калону», але і ўсе яе рэзэрвы, гэты гнаіць з правакатараў, бізэснэсіскаў і прасціпатаў».

Далей Пасіянарна пакрысцівае неабходнасць ратучай мабілізаванні ўсяго грамадзянскага насельніцтва. «Бяздзейныя павінны будаваць дарогі для нашага ваеннага транспарту, убежышчы і ўмацаванні. «Хто не працуе, той не есць», — кідае Пасіянарна рэвалюцыяналі лозунг. «Для стварэння моцнай народнай арміі, — прапавідае далей Даларас, — мы не пахцінуць яна расфармаваць 5-ы полк, каб уключыць яго асабісты склад у нарпоўную армію. Але ў арміі трэба зрабіць грунтоўную чыстку, бо мы, жонкі і мятры, мужы і сыны якіх знаходзіліся ў алопах, прабуем, як і самі ваенныя, ачысціць армію ад палітычных элементаў, сабатажнікаў і здрадніцкаў».

Затым Даларас пераходзіць да пытання аб арганізацыі магутнай ваеннай прамысловасці, каб Валенсіа і ўсе правінцыі Малагі не падвергіліся таму-ж сумнаму лёсу, якому падверглася Малага.

У апошняй частцы сваёй гаварыч прамовы, якая прывялася не раз бурнымі авашыямі, Пасіянарна гаворыць: «Наперад, таварышы, на шляху, усёнаму трупаці, залітай крывёю стойкіх герояў і мужычкіцаў, каб заваяваць тую Іспанію, аб якой мы ўсе марым, Іспанію вядолагага рабочага класа». Так закончыла Пасіянарна сваю прамову.

ВАЕННА-ФАШЫСЦКІ МЯЦЕЖ У ІСПАНІІ Рэспубліканцы атакавалі пазіцыі мяцежнікаў

ПАРЫЖ. 21 лютага. (БЕЛТА). Гавае перадае тэлеграму свайго спецыяльнага нарэспандэнта ў Альмерыі, які прысутнічаў пры аперальных урадавых войск у правінцы Гранада ў раёне Кадыра, каля 30 кіла на паўночны ўсход ад Мотрыя. Рэспубліканскія войскі, дзейнічаючы мужна і арыванавана, атакавалі непрыяцельскія пазіцыі з панамагай ружных гранат. Войскі мяцежнікаў пасля паўдзай спробы адбіць атаку былі вымушаны іхліва агтупіць. Рэспубліканцы захпілі ізве гарматы, некалькі кулямэтаў, шмат вінтовак і скрыпак з гранатамі.

У рэзультате гэтай сур'езнай выказі, — піша нарэспандэнт, — рэспубліканцы займаюць большую частку стратэгічных пунктаў у Сера дэ Лас Алукарас, што іх дае магчымасць, з аднаго боку, кантраляваць наступленне непрыяцеля праз Сіеру

Вівало, а з другога боку кантраляваць шляхі з'яосін паміж морам і гарамі.

БІЛБАО. 22 лютага. (БЕЛТА). На астурыйскім фронце ў ноч на 21 лютага рэспубліканцы прапавілі ратуючы атаку на пазіцыі мяцежнікаў і атрымалі значныя поспехі. Перарэзана дарога паміж Овілью і Грало, алуачытая аблажэнны ў Овілью мяцежнікаў з Галісіі.

У Овілью ішчэ жорстка вучыліны баі. Рэспубліканцамі знята некалькі кватэраў. Праціўнік аказвае ўпартае супраціленне. Рэспубліканцамі захвачана шмат палонных, сонні вінтовак і 12 кулямэтаў. Знішчана адна цяжка батарыя мяцежнікаў. У часе бою ў раёне Овілью з'явіліся фашысцкія самалёты, якія былі зраз-жа атакаваны рэспубліканскімі авіяцыяні. Заваяўшы павярхню боі, у рэзультате яега збіт адзіна знішчальны мяцежнікаў.

Заява генерала Міха

ЛОНДАН. 21 лютага. (БЕЛТА). Згодна паведамленню з Мадрыда, генерал Міха пасля пазеікі па фронтах заяаў: «Мы перае не толькі атакуем непрыяцеля, але прымушам яго прымаць бой там, тав тавэта зручна. Наша павярхня асцупленне не з'яўляецца рэзультатам аб'ячэння ка-

мандванна. Да гэтага часу непрыяцель шэф перавагу ў савое большай рухавіццы. Мы лічым, што гэта перавага. Нам з'яўляюцца лозунг цяпер — усю ўладу ўраду. Адзінаства антыфашысцкіх сіл ўнадоўваецца з кожным днём».

Палёт авіяцыі мяцежнікаў

ВАЛЕНСІЯ. 20 лютага. (БЕЛТА). Згодна звесткам паведамленняў, палёт авіяцыі мяцежнікаў на Альбасете 20 лютага агульнае безупына прае кожны 15 мінут. Былі скінуты бомбы вагою ад 50 да 100 кг. Сярод забітых і раненых толькі некалькі ваенных, прабыўшых на палёў тэлу да сямі. Усе астатнія належалі да грамадзянскага насельніцтва. Бамбардзіроўкай разбуран будынак банка і шмат жы-

лых ладоў. Да гэтага часу зарэгістравана 100 забітых і больш 100 раненых. У 14 гадзін 30 мінут асцупілі ўрадавы самалёты-знішчальнікі завалі бой з грма самалётамі мяцежнікаў «Юнкерс» і 38 «нішчальнікаў, перацкажваючы бамбардзіроўку па сямі. Усе астатнія належалі да грамадзянскага насельніцтва. Рэспубліканцы страпілі адзіна самалёт, які ўпаў у разліччымі ўрадавых войск.

Вяобўтка салдат для арміі Франко ў Фінлянды

ГЕЛЬСІНГФОРС. 20 лютага. (БЕЛТА). Газеты паведамляюць пра вяобўтку ў Фінлянды салдат для арміі Франко. Газдоўным агентам па вяобўтку з'яўляюцца нейкі паручык, які прымаў з'яўляюцца ўзлеў у фашысцкіх мяняжы ў мястэчку Міантсэй ў 1932 г. Провішча паручыка не ўказваецца. Да апошняга часу ён прапавіў у Гельсінгфорсе, цяпер нібыта выехаў у Хаміну. Аб правадзічэй вяобўчцы вядома аднаму з чэраўнікаў міністраства замежных спраў Фінлянды Перчы партыя салдат апраўлена 16 студзеня ўсяго, згодна паведамлення «С'яцісці саюмаат», у Іспанію апраўлена больш 200 чалавек. Провішчы многіх завяераных вядомы газете, але яна не лічыць патрэбным іх алубківаць. Адураўка

робіцца праз Германію, часткова таксама праз Англію. Завяраваным паремаліцапа, што да Германіі яны павінны ехаць за свой кошт, а ў Германіі паклапоцацца аб іх далейшай апраўцы ў Іспанію. Большасць завяраваных з'яўляюцца офіцарамі рэзерва, газдоўным чынам з'яўляюцца і павярхных сіл. Фінны якіх навіроўваюцца ў Іспанію, з'яўляюцца ў форму фінскіх фашыстаў.

Згодна паведамленням ўлад, праведзеным рассявадзеным пібтэа ўстановаў, што мейтае вяобўчкі не сярэрачы фінляндыскага законам. Рассявадзены прэ-жаўляецца. Згодна паведамлення тых-жа газет, у армію рэспубліканцаў у Фінлянды не паехаў ні адзіна лабрахавічкі.

Сёння фінш удзельніча матажклетна-лыжнага прабегу

МАРЫНА-ТОРКІ. (Па тэлеграфу). Удзельніча матажклетна-лыжнага прабегу па маршруту Менск — Марізе — Бабруйск — Менск даўжыняй у 750 кіламетраў вятпенні завяраваннем Сталінскай Канстытуцыі БССР.

Менску. Вітаем прапоўных з 19-й гадзінай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Камандор прабегу ГОЛЬЗІН, Партгор РЭДЗІОНАЎ, Комсорг НАВАЛЕНКА.

Завяршаем прабег. Настрой бадаўр, аварый яма. 23 лютага фіншпярэем у Адыназы ролдатар Д. В. ЮРНОЎ.

СЕННЯ 9 ТЭАТРАЎ І КІНО

«Пролетары»
ГУКАВЫ
ФІЛЬМ

ДАКЛАД
Д. СТАЛІНА І. В.
АБ ПРАКЦІЕ КАН-
СТЫТУЦЫІ СІАЮ-
ВА СР НА НАД-
ЗВІЧАЙНЫМ УІН
УСАВОЯНЫМ
З'ЯВІСЦЕ СОВЕТАЎ

23 астанова 1936 г.

БЕЛАРУСКІ І-шы
ДЭЯРЖАНЫ
ТЭАТР (БЛТ-4)
КАПІТАНСКАЯ
ДАЧКА
(па Пушкіну)

ДЭЯРЖ. ЯРЭ